

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

FEBREWARE/MATŠHE 2011

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 13.

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO LEKOLA TAODIŠO (50)

	Khouto 7: Bokgoni bjo bo botse go fetiša. 80 – 100%	Khouto 6: Bokgoni bjo bo botse kudukudu. 70 – 79%	Khouto 5: Bokgoni bjo bo botse kudu. 60 – 69%	Khouto 4: Bokgoni bja go kgotsofatša. 50 – 59%	Khouto 3: Bokgoni bjo bo lekanego. 40 – 49%	Khouto 2: Bokgoni bja go išega. 30 – 39%	Khouto 1: Bokgoni bja go hlaelela kudukudu. 0 – 29%
D=DITENG P=PEAKANYO (MEPUTSO 30) D= 25 P= 05	<u>24 – 30</u> -Diteng di laetša kwešišo ya go kgahliša ya ditaba. -Dikgopolo tša go butšwa tša go hlohla mogopolo. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše taodišo ya go hlamega gabotse kudukudu.	<u>21 – 23½</u> -Diteng di laetša tlhalošo ye e tseneletšego ya ditaba. -Dikgopolo di a kgahliša, ke tša boikgopolelo. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše taodišo ya go hlamega gabotse kudu.	<u>18 – 20½</u> -Diteng di laetša tlhalošo ya go kwagala ya ditaba. -Dikgopolo tša go kgahliša, tša go goga šedi. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše taodišo sa go hlamega gabotse.	<u>15 – 17½</u> -Diteng di hlaloša ditaba ka go kgotsofatša. -Dikgopolo ke tša mehleng, tša go se tsenelele. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše taodišo ya go amogelega.	<u>12 – 14½</u> -Diteng ke tša mehleng tša go se nyalelane. -Dikgopolo mo go ntši di tseleng fela di a ipušeletša. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše taodišo ya go hlamega gabotse.	<u>9 – 11½</u> -Diteng ga di kwagale ka mehla, ga di nyalelane. -Dikgopol ke tše nnyane tša go fela di ipušeletša. -Bohlatse bja go hlaelela bja Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo.	<u>0 – 8½</u> -Diteng di fapogile ebile ga di nyalelane. -Dikgopolo di šarakane ebile di a hlakahlakanya. -Ga go na Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo. -Taodišo e hlagišitšwe ka bofokodi.
P=POLELO, S=SETAELE P=PALOBO- HLATSE (MEPUTSO 15) P= 05 S= 08 P= 02	<u>12 – 15</u> -Bohlatse bja temogo ye e tseneletšego ya polelo. -Polelo le maswaodikga di laotšwe ka botlalo. -Polelomakgethe e šomišitšwe ka nepagalo. -Kgethontšu e laetša setaele sa maleba sa ditaba. -Taodišo e tloga e se na le ge e le phošwana go laetša gore e badišitšwe le go ntšhwa diphošo.	<u>10½ – 11½</u> -Temogwana ye e tseneletšego ya polelo. -Polelo le maswaodikga di laotšwe ka tshwanelo le go kgona go šomiša polelo-makgethe ka nepagalo. -Kgethontšu mo go ntši e nepagetše ebile e laetša setaele sa maleba. -Taodišo ga e na le phošo go laetša gore e badišitšwe le go ntšhwa diphošo.	<u>9 – 10</u> -Temogwana ye e tseneletšego ya polelo. -Polelo le maswaodikga mo go ntši ke tša maleba. -Kgethontšu e lekanetšenyana fela e sepelelana le setšweletšwa. -Setaele se nepagetše ebile ke sa tshwanelo, se sepelelana le dinyakwa tša sererwa. -Taodišo e tloga e se na le phošo go laetša gore e badišitšwe le go ntšhwa diphošo.	<u>7½ – 8½</u> -Temogwana ya khuetšo ya polelo. -Polelo e nyakile e letefaditšwe, le maswaodikga a a kgotsofatša. -Kgethontšu e nyakile go hlaelela fela e sepelelana le sererwa. -Setaele se nepagetšego ya ka dinyakwa tša sererwa. -Taodišo e sa na le diphošo le ge e laetša go badišitšwa le go ntšhwa diphošo.	<u>6 – 7</u> -Polelo ya go hlaelela le maswaodikga ga se a šomišwa ka tshwanelo. -Kgethontšu ya motheo, ya go hlaelela. -Setaele ga se nyalelane ebile ga se swanetšane le sererwa. -Taodišo e na le diphošo tše ntši le ge e laetša e badišitšwe le go ntšhwa diphošo.	<u>4½ – 5½</u> -Polelo le maswaodikga di fošagetše. -Kgethontšu e hlaelela kudu. -Setaele ga se sepelelane le sererwa. -Taodišo e tletše diphošo le ge e badišitšwe le go ntšhwa diphošo.	<u>0 – 4</u> -Polelo le maswaodikga di fošagetše kudu. -Kgethontšu e šarakane ebile e hlakahlakane. -Setaele se fošagetše ka mahlakoreng ka moka. -Taodišo e tletše ka diphošo ebile e a hlakahlakanya le ge e badišitšwe le go ntšhwa diphošo.

TLHAMEGO	<u>4 – 5</u>	<u>3½</u>	<u>3</u>	<u>2½</u>	<u>2</u>	<u>1½</u>	<u>0 – 1</u>
(MEPUTSO 5) T= 05	-Ditaba di a nyalelana le dintlha di filwe ka botlalo. -Mafoko le ditemana ka moka di hlamilwe ka nepagalo, di tšweletša tlhalošo gabotse. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Ditaba di a latelana ebile di a nyalelana. -Mafoko le ditemana di hlamilwe ka nepagalo le tlhalošo e pepeneneng. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Dintlha tše nnyane tša maleba di tšweleditšwe. -Mafoko le ditemana gantši di hlamilwe ka tshwanelo le tlhalošo e tloga e kwagala. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Dintlha tše dingwe tša maleba di laeditšwe. -Diphošo hlamegong ya ditemana le mafoko le ge tlhalošo e kwagala. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Bohlatse bja dintlha tša maleba. -Mafoko le ditemana di fošagetše le ge tlhalošo ka kakaretšo e kwagala. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.	-O fela a etšwa tseleng, go boima go latela kakaretšo ya dikgopolo. -Mafoko le ditemana ga se tša hlamega, tlhalošo ga e kwagale. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.	-Dikgopolo di tšwele tseleng, di šarakane ebile di hlakahlakane. -Mafoko le ditemana di šarakane ebile ga di tsenelane. -Botelele ga se bja maleba – teleletelele/kopanakopana.

KAROLO YA B: RUBRIKI YA GO LEKOLA DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE (30)

	Khouto 7: Bokgoni bjo bo botse go fetiša. 80 – 100%	Khouto 6: Bokgoni bjo bo botse kudukudu. 70 – 79%	Khouto 5: Bokgoni bjo bo botse kudu. 60 – 69%	Khouto 4: Bokgoni bja go kgotsofatša. 50 – 59%	Khouto 3: Bokgoni bjo bo lekanego. 40 – 49%	Khouto 2: Bokgoni bja go išega. 30 – 39%	Khouto 1: Bokgoni bja go hlaelela kudukudu. 0 – 29%
	<u>14½ – 18</u>	<u>13 – 14</u>	<u>11 – 12½</u>	<u>9 – 10½</u>	<u>7½ – 8½</u>	<u>5½ – 7</u>	<u>0 – 5</u>
D=DITENG, P=PEAKANYO S=SEBOPEGO (MEPUTSO 18) S= 10 P= 04 S= 04	-Tsebo e botsebotse ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga a tšwe tseleng. -Diteng le dikgopolo di a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tša go thekga ditaba. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse kudukudu. -O šomišitše melao ka moka ya maleba ya sebopego.	-Tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga go na le go tšwa tseleng. -Nyalelano ya diteng le dikgopolo ke ya godingwana, di na le dintlha tša go thekga setšweletšwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse kudu. -O šomišitše melao ya maleba ya sebopego gabotse.	-Tsebo ya go kwagala ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, o tšwele tseleng gannyane. -Setšweletšwa se tloga se nyalelana ka diteng le dikgopolo. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O šomišitše melao e mentši ya maleba ya sebopego.	-Tsebo ya go kgotsofatša ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o tšwele tseleng, fela se ga se thibele tlhalošo. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka diteng le dikgopolo, se na le dintlha tše dingwe tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go amogelela. -O šomišitše melao ya maleba ya sebopego.	-Tsebo ya magareng ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ye tshese. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e kwagale gabotse. -Nyalelano ya go lekanela ya dikgopolo le diteng, setšweletšwa se na le dintlha tše mmalwa tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O na le tsebo e nnyane ya dinyakwa tša sebopego, o tlogetše melao e bohlokwa.	-Tsebo ya go lekanela ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ya go lekanela. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e tšwelele mo go ntši. -Setšweletšwa ga se nyalelane ka dikgopolo le diteng mo go ntši, se na le dintlha di se kaenyana tša go thekga sererwa. -Ga go na bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo. -O šomišitše melao ya sebopego ka go se e kwešiše, e mengwe e tlogetšwe.	-Ga go na tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Setšweletšwa se šarakane ebile se a hlakahlakanya, tlhalošo ga e kwagale mo go ntši. -Ga go na nyalelano ya dikgopolo le diteng, se na le dintlha tše nnyane kudu tša go thekga sererwa. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo ga e kgotsofatše. -Setšweletšwa se hlagišitšwe ka bofokodi. -Ga se a šomiša melao ya maleba ya sebopego.

	<u>10 – 12</u>	<u>8½ – 9½</u>	<u>7½ – 8</u>	<u>6 – 7</u>	<u>5 – 5½</u>	<u>4 – 4½</u>	<u>0 – 3½</u>
P=POLELO, S=SETAELE P=PALOBO- HLATSE (MEPUTSO 12) P= 05 S= 05 P= 02	-Polelo ya setšweletšwa mo go ntši ke ya maleba ebile e hlamilwe gabotse. - Tlotlontšu mo gohle e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele mo go ntši se nepagetše. -Setšweletšwa se tloga se sena le ge e le phošwana go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. - Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Setšweletšwa se hlamilwe gabotse kudu ka maleba. -Tlotlontšu e nepagetše kudu go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se nepagetše kudu. -Setšweletšwa ga se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Setšweletšwa se hlamilwe gabotse ebile ke sa maleba. -Tlotlontšu e tloga e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se tloga se nepagetše. -Setšweletšwa se tloga se se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Tlhamego ya setšweletšwa e nyakile go kgotsofatša. Diphošo ga di thibele kelo ya dintlha. -Tlotlontšu e nyakile go kgotsofatša go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se nyakile se nepagetše. -Setšweletšwa se sa na le diphošo le ge se laetša go badišišwa le go ntšhwa diphošo. -Botelele bo nyakile go ba bja maleba.	-Setšweletšwa se hlamegile gabotsenyana, se na le diphošo tše ntši. -Tlotlontšu e lekanetše ebile ga se ya swanela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se na le diphošo. -Setšweletšwa se na le diphošo tše ntši le ge se laetša se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/ kopana kudu.	-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebile go boima go e latela. -Tlotlontšu e nyaka phošollo ya go tsenelela le gona ga e a lokela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele ga se sepelelane le sererwa. -Setšweletšwa se tletše ka diphošo ebile se a hlakahlakanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ga se bja maleba – telelelele/ kopanakopana.	-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebile go boima go e latela. -Tlotlontšu e nyaka phošollo ebile ga se ya lokela morero. -Setaele ga se sepelelane le sererwa. -Setšweletšwa se tletše ka diphošo ebile se a hlakahlakanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ga se bja maleba – telelelele/ kopanakopana.

KAROLO YA C: RUBRIKI YA GO LEKOLA DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA LE DITŠWELETŠWA TŠA TSEBIŠO, MELAETŠA LE MAHLAKORENTŠI (20)

	Khouto 7: Bokgoni bjo bo botse go fetiša. 80 – 100%	Khouto 6: Bokgoni bjo bo botse kudukudu. 70 – 79%	Khouto 5: Bokgoni bjo bo botse kudu. 60 – 69%	Khouto 4: Bokgoni bja go kgotsofatša. 50 – 59%	Khouto 3: Bokgoni bjo bo lekanego. 40 – 49%	Khouto 2: Bokgoni bja go išega. 30 – 39%	Khouto 1: Bokgonibja go hlalela kudukudu. 0 – 29%
	<u>10 – 12</u>	<u>8½ – 9½</u>	<u>7½ – 8</u>	<u>6 – 7</u>	<u>5 – 5½</u>	<u>4 – 4½</u>	<u>0 – 3½</u>
D=DITENG, P=PEAKANYO S=SEBOPEGO (MEPUTSO 12) D= 06 P= 03 S= 03	-Tsebo e botsebotse ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga a tšwe tseleng. -Diteng le dikgopolo di a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tša go thekga ditaba. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse kudukudu. -O šomišitše melao ka moka ya maleba ya sebopego.	-Tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga go na le go tšwa tseleng. -Nyalelano ya diteng le dikgopolo ke ya godingwana, di na le dintlha tša go thekga setšweletšwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse kudu. -O šomišitše melao ya maleba ya sebopego gabotse.	-Tsebo ya go kwagala ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, o tšwele tseleng gannyane. -Setšweletšwa se tloga se nyalelana ka diteng le dikgopolo. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O šomišitše melao e mentši ya maleba ya sebopego.	-Tsebo ya go kgotsofatša ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o tšwele tseleng, fela se ga se thibele tlhalošo. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka diteng le dikgopolo, se na le dintlha tše dingwe tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go amogelega sa lelemetlaleletšo la bobedi. -O šomišitše melao ya maleba ya sebopego.	-Tsebo ya magareng ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ye tshese. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e kwagale gabotse. -Nyalelano ya go lekanela ya dikgopolo le diteng, setšweletšwa se na le dintlha tše mmalwa tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse sa lelemetlaleletšo la bobedi. -O na le tsebo e nnyane ya dinyakwa tša sebopego, o tlogetše melao e bohlokwa.	-Tsebo ya go lekanela ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ya go lekanela. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e tšwelele mo go ntši. -Setšweletšwa ga se nyalelana ka dikgopolo le diteng mo go ntši, se na le dintlha di se kaenyana tša go thekga sererwa. -Ga go na bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo. -O šomišitše melao ya sebopego ka go se e kwešiše, e mengwe e tlogetšwe.	-Ga go na tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo e no se kwagale ka gohle. -Setšweletšwa se šarakane ebile se a hlakahlakanya, tlhalošo ga e kwagale mo go ntši. -Ga go na nyalelano ya dikgopolo le diteng, se na le dintlha tše nnyane kudu tša go thekga sererwa. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo ga e kgotsofatše. -Setšweletšwa se hlagišitšwe ka bofokodi. -Ga se a šomiša melao ya maleba ya sebopego.

	<u>6½ – 8</u>	<u>6</u>	<u>5½</u>	<u>4 – 4½</u>	<u>3½</u>	<u>2½ – 3</u>	<u>0 – 2</u>
P=POLELO, S=SETAELE P=PALOBO- HLATSE (MEPUTSO 8) P= 03 S= 03 P= 02	-Polelo ya setšweletšwa mo go ntši ke ya maleba ebile e hlamilwe gabotse. - Tlotlontšu mo gohle e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele mo go ntši se nepagetše. -Setšweletšwa se tloga se sena le ge e le phošwana go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Setšweletšwa se hlamilwe gabotse kudu ka maleba. -Tlotlontšu e nepagetše kudu go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se nepagetše kudu. -Setšweletšwa ga se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Setšweletšwa se hlamilwe gabotse ebile ke sa maleba. -Tlotlontšu e tloga e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se tloga se nepagetše. -Setšweletšwa se tloga se se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Tlhamego ya setšweletšwa e nyakile go kgotsofatša. Diphošo ga di thibele kelo ya dintlha. -Tlotlontšu e nyakile go kgotsofatša go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se nyakile se nepagetše. -Setšweletšwa se sa na le diphošo le ge se laetša go badišišwa le go ntšhwa diphošo. -Botelele e nyakile go ba bja maleba.	-Setšweletšwa se hlamegile gabotsenyana, se na le diphošo tše ntši. -Tlotlontšu e lekanetše ebile ga se ya swanela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se na le diphošo. -Setšweletšwa se na le diphošo tše ntši le ge se laetša se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/ kopana kudu.	-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebile go boima go e latela. -Tlotlontšu e nyaka phošollo ya go tsenelela le gona ga e a lokela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele ga se sepelelane le sererwa. -Setšweletšwa se tletše ka diphošo ebile se a hlakahlakanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ga se bja maleba – telelelele/ kopanakopana.	-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebile go boima go e latela. - Tlotlontšu e nyaka phošollo ebile ga se ya lokela morero. -Setaele ga se sepelelane le sererwa. -Setšweletšwa se tletše ka diphošo ebile se a hlakahlakanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphošo. -Botelele ga se bja maleba – telelelele/ kopanakopana.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO 1****Ditaodišo tšeo di botšišitšwego****1.1 le 1.7 Taodišokanego****Tlhalošo**

Yona e laodiša kanegelo goba tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ya go anegwa:

- Kanegelo e swanetše go kgodiša le ge e theilwe godimo ga nonwane.
- Gantši taodišo ye e ngwalwa ka lebaka le le fetilego.
- Ditemana tša matseno di swanetše go tanya šedi ya mmadi.
- Kanegelo ge e le ye botse e swanetše go ba le ntlha ye e e laetšago.
- Thumo ya moswananoši ya go kgahliša e a kgotsofatša.
- Kgahlego ya mmadi e swanetše go lotwa go fihla mafelelong.
- Taodišo ya go anega gantši e na le mokgwa wa go hlaloša.

GOBA**1.2 le 1.8 Taodišo ya go tšweletša dikgopolo****Tlhalošo**

Mohuteng wo wa taodišo, mongwadi o tšweletša dikgopolo le tshedimošo ka tsela ye e kwešišegago. Ge mongwadi a ngwala, o fa dintlha ka go hlatholla dikgopolo goba go di rulaganya.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ya go tšweletša dikgopolo:

- Kwešišo ya makgonthe ya hlogo e a nyakega.
- Pele mongwadi a ngwala taodišo ye, o swanetše go ba a dirile nyakišišo ye e tšeneletšego ya seo a tlogo ngwala ka sona.
- Mongwadi o swanetše go fa tlhalošo ya mareo ao a sa tlwaelegago.
- Dikgopolo di swanetše go beakanywa ka tatelano le kwešišego.

GOBA

1.3 Taodišongangišano

Tlhalošo

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolo ye e itšeng goba ntlhakemo gomme a fe dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišongangišano:

- Thoma ka go laetša kgopolo ya gago ka tsela ya maatlakgogedi mabapi le hlogo.
- Efa dintlha tša go fahlela kgopolo ya gago le go thekga seo.
- Mongwadi o tla tsepelela dintlha tša go ganetša pego.
- Bjalo ka mongwadi wa taodišo, tšweletša dikgopolo tše maatla ka ge taodišo ye e ama maikutlo a gago.
- Ditlabele tša makgethe le tsebo ya go kgodiša di swanetše go šomišwa.
- Polelo e swanetše go ba ye maatla gore e hlohle maikutlo a mmadi. Hlokomela gore polelo e se be ye mpe.
- Thumo le yona e swanetše go ba ye maatla, ya go kwala le go kgodiša.

GOBA

1.4 Taodišokahlaahlo

Tlhalošo

Taodišo ye ga e na maikutlo a mongwadi. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a poledišano ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapana tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolo tša go fapana ntle le go tšea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšeng mafelelong a taodišo, eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa taodišong ye:

- Mongwadi o swanetše go kwešiša le go lebeledišiša mahlakore a mabedi a taodišo ntle le go tšea lehlakore.
- Taodišo e swanetšwe ke go kwagala le go ikema ka dintlha. Seo se ra gore e se huetšwe ke maikutlo a mongwadi.
- Dikahlaahlo e be tša moya wo o fodilego, tša go naganwa gabotse le go thekgwa ka tshwanelo.
- Segalo e be sa go hloka khuduego eupša e be seo se kgodišago sa go hloka lenyatšo.
- Mongwadi a ka fa maikutlo a gagwe mafelelong a taodišo eupša seo e se be thumo ya taodišo.

GOBA

1.5 Taodišotlhalošo**Tlhalošo**

Ka taodišotlhalošo, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe di ka hlalošwa.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Mongwadi o swanetše go hlagiša seswantšho ka mantšu.
- Kgetha mantšu le dikgopolo ka tlhokomelo gore o fihlelele seo se nyakegago.
- Dikakanyo malebana le go bona, go kwa, go kgwatha, modumo le tatso di ka šomišwa go dira gore tlhalošo e kwešišege.
- Diriša dikapolelo ka tsela ya maleba.
- O swanetše go ba le boitemogelo bja hlogo yeo o ngwalago ka yona.

GOBA**1.6 Taodišokakanywa (kgadimo)****Tlhalošo**

Ka taodišokakanywa mongwadi o akanya kgopolo gomme a tšweletša maikutlo a gagwe go ya ka fao a gopolago ka gona.

Tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Maikutlo le khuduego di kgatha tema ye bohlokwa taodišong ye.
- Karolo ye kgolo ya taodišo e ka ba tlhalošo.
- Ditlhalošo di swanetše go kwagala di be di ikemišetše go tsošološa maikutlo a mongwadi go mmadi.
- Dikgopolo tšeo di hlagišwago di swanetše go tšweletša bonnete bja mongwadi le boyena bja gagwe.

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO 2****2.1 Memorantamo**

- Leina la mokgahlo, khamphani, bj bj.
- Memorantamo o tšwa kae?
- O ya kae?
- Letšatšikgweri
- Nomoro ya faele
- Hlogo
- Molaetša
- Tlhohleletšo
- Tšhišinyo/Tharollo
- Mesaeno

GOBA**2.2 Proutšhara**

E laetše tše di latelago:

- E beakanywe gabotse ka go e aroganya/phutha ka diripa tše nne goba tše tharo, le go tseba gore go tšile go ngwalwa eng ka pele, morago le ka mahlakoreng a mabedi.
- Tlhagišo: Hlogo ya taba e tanye mahlo a mmadi gomme ka kakaretšo, setšweletšwa se kgahliše.
- Diswantšho e be tšeo di tsošago maikutlo a lethabo le phišegelo ya go ikgolaganya le setšweletšwa.
- Tšhomišo ya polelo: Kgetho ya mantšu e be yeo e nyalelanago le setšweletšwa, gape e jabetše mmadi ge go hlokega.
- Polelo e be yeo e kwešišegago gape e be ya segwera.
- E tšweletše ditaba ka moka tše bohlokwa.
- Seo se bapatšwago e be seo motho a ka kgonago go se fihlelela.

GOBA**2.3 Pego yeo e sego ya semmušo**

- Hlogo ya taba
- Dihlogwana di ngwalwa ka ditlhaka tše kgolo.
- Moamogedi/mongwadi le aterese ge go hlokagala (E ya go/E tšwa go)
- Tšatšikgweri
- Ditumedišo(Ge go hlokega)
- Tšweletšo/Mafuri
- Dinyakišišo
- Tharollo le ditšhišinyo
- Leina le boitsebišo la mmegi/Mosaeno.

GOBA

2.4 Ditshwayotshwayo

- Maitemogelo a mong
- Ngwala ka motho wa pele
- Lebaka la bjale – (gantši)
- Mahlaodi le mantšu ao a tsošago maikutlo go tšweletša dikgopolo.
- Mmegi a tšweletše maemo a gagwe le tšhišinyo mabapi le ditshwayotshwayo
- Mmegi a tšweletše mahlakore a mabedi (kgahlego/go se kgahlege)
- Tšweletša dintlhakgolo ka boripana.
- O se ke wa anega ditaba ka moka, šielwa mmegela go ikgopolela le go ikagela seswantšhokgopolo seo se tlogo mo šušumetša go tšea kgato.
- Anega ka tsela yeo e ka dirago gore moanegelwa a dume le go holofela go etela/bala/bona/go tsenela moletlo goba tiragalo ya mohuta woo.

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO 3****3.1 Papatšo**

- Hlogo ya papatšo.
- Fonte ya go fapana.
- Go bapetšwa eng?
- Tshedimošo ka botlalo mabapi le setšweletšwa / seo se bapatšwago
- E kwalakwatšwa kae.
- Morero wa papatšo.
- Mmapatši a diriša polelo ya go goga šedi ya bareki/babadi.

GOBA**3.2 Phoustara/Postara**

- Hlogo e ngwalwe ka ditlhaka tše kgolo
- Molaetša o be ka mokgwa wa dintlha/temana
- Molaetša e be wa maleba
- Retšistara e be ya maleba.

GOBA**3.3 Karata ya taletšo/Memo**

- Leina/maina a bamengwa
- Tšatšikgwedi ya moletlo
- Nako
- Lefelo
- Morero
- Retšistara le polelo e be tša maleba
- E be ka gare ga lepokisana
- Fonte ya maleba.

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100